

silio, et suasionem eorum postularunt Barabam sibi dari, et Christum Dominum occidi, ut non obscure significant verba Ieremias, dicens (c. 50): *Græc perditus factus est populus meus, pastores eorum seduxerunt eos.* Subiungit deinde: *Reversi sunt ad iniquitates Patrum suorum:* nam sicut olim Patres eorum, postquam nullis fuerant a Deo cumulatî beneficiis in exitu de Aegypto, in columna nubis, et ignis per desertum eos ducente, in transitu maris rubri, in submersione inimicorum, in manna de caelo cadente, in petra aquam secuturientem tandem his omnibus ingrati vitulum aureum in Deum suam exererunt, verum, et immortalem Deum amegnetas; ita sane Iudaei illi reversi sunt ad prava Patrum suorum mores imitantes. iniquitates, et antiquam illam ingrati-tudinem instaurantes, dum Christo Domino neglecto, a quo pece infinita beneficia acceperant, Barabam illi ignominiose praele-tant (Luc. 23): *Tolle hunc dicens, et mitte nobis Barabam.* Hoc ingens opprobrium, et inopertium Christo Domino illatum praevidens Isaias, in persona Christi praedixit: *Filios matris, et exaltari.* ipsi autem spreverunt me. Conquererebatur olim Deus de quibusdam falsos Deos colentibus, quod simulacra quaedam sibi adoranda conferent, dicens: *Cui assimilatis me et adaequatis, dicit Socrates: Leate in excelsum oculos vestros, et videte, qui exornati haec. Sed pro dolor; deterius, et ignominiosius nunc actum est cum Christo, cum Barabae non assimilatis, sed postpositus fuerit. Nunc vero impletum est Isaias vaticinium, dicens: Vidimus eum nostris-simum vitulum, hoc est, in novissimo, ac abiectissimo hominum loco constitutum. Sed sane hoc in maiorem Christi gloriam cessit, cum audierit, quod sedenti in ultimo convivii loco paterfamilias, dixit: Amice ascende superius. Et quia cum ex consuetudine Paschae aliquis maleficus liberandus foret, non poterat innocentissimus Christus, qui omni lae carebat, ex vi illius consuetudinis tanquam vere reus liberari.*

Sed iam Ecclesiae Patres de hac praelatione Barabae in contumeliam Christi facta mira dicentes attente audiamus. D. Augustinus (tra. 15. sup. Ioan.) ait: *O caecitas Iudaeorum, o furia phariseorum. Noli dimittere hunc, sed Barabam. Quid fuit hoc aliud dicere, quam occidatur ille, qui suscepit mortuos, et dimit-tatur latro, ut occidat vivos. Eosdem etiam al-loquens d. Leo Papa (ser. 3. de Pas.) in haec verba prorupit: *Iniustis insanum cruentumque consilium tauri pinguis, vituli multi, fremente bestiae, canes rabidi, ut morti auctorem vitae, et Dominum gloriae traderetis: et tanquam ex-tenuanda esset furoris vestri immanitas, si eius sententia, qui provinciae vestrae praesidebat u-teremini, vincitum Iesum ad Pilati iudicium ad-duxeritis, ut clamoribus impiis trepido cognitore superato, interfectorem hominum eligeretis ad poenitentiam, et Salvatorem mundi peteretis ad poenitentiam, haecenus eloquentissimus Leo. Quibus addo Euthymium docentem illud, quod in persona Christi regius Vales praedixerat (Ps. 21): *Fermissus, et non homo, approbrius hominum, et ab-***

iectione plebis, in praelatione Barabae imple-tum esse. Nam Christus Dominus merito pro-pterea vermis appellatus, quia sicut vermis est sola virtute solis gignitur, ita Christus ex terra virginea sine humano patre virtute Spiritus sancti progenitus est; et sicut vermis in escam piscibus dari solet, ita caro Christi, sub qua delitescerat divinitas, velut bannus ocellus, instar vermis facta est esca in draconis, sive caeli perditionem, et in capturam nostri ad sa-lutem; et sicut vermis per terram reptat, et absque ulla commiseratione moritur, non dis-similiter Christus Dominus, hostibus eius in eum insultantibus, pedibus conculcatus, et Bar-abae postpositus, velut abiectissimus vermis despectus fuit. Hic ergo humilis vermiculus opprobrium factus est hominum, scilicet gen-tium, in illusionibus, quas ab illis pertulit, et abiectione plebis, scilicet gentis Iudaicae, quae Barabam elegit, et Iesum a se ignominiose abiecit.

Videns tamen Pilatus Iudaeorum perfidiam, et incredibile odium, quo Christum Dominum prosequantur, interrogavit eos: *Quid mali fecit?* d. Augustinus (sup. quae verb.) ait: *Interrogantur, et respondeant a spiritibus immundis liberati, languidi sanati, leprosi mundati, surdi audientes, muti loquentes, caeci videntes, mortui resurgentes, et, quod supra omnia, stulti sapientes; haecenus Augustinus. Hi sane si ni-terrogarentur, nihil aliud responderent, nisi illud: Bene omnia fecit, et surdos fecit audire, et mutos loqui. Bene quidem omnia fecit, aspectu suo consolatur, verbis docet, mentem instruit, spūto oris sui caecos illuminat, ven-torum turbine sedat, maris tumentes undas compescit, a daemoniis obsessos liberat, adul-terae peccatrici benignus miseretur, mortuos ad vitam revocat, in oratione pernoctat, pro nobis orat, peccata remittit, gratiam largitur, ac tandem omnibus ac singulis suis operibus vitam aeternam nobis promeruit. Cum igitur bene omnia fecerit, merito interrogat Pilatus: *Quid mali fecit?* sed immerito quidem ipse iniquae eorum petitioni annuit: nam ut recte dixit Ambrosius (serm. 49), a quo etiam eadem verba mutuavit d. Augustinus (sermon. 118. de tem.): *Quid proferit testimonium perhibuisse innocentiae, et tradere criminisum? ipse enim iniquitatis suae testis est, qui ore absolvit, et ore condemnat. Verum, licet iniustus sit, et iniquus Pilatus, iniustiores, iniquiores Iudaei: ille enim insilit quantum potuit, ut eum e manibus eorum liberaret; ipsi vero sanguinis illius sitentissimi, Barabam seditiosum, homicidam, et latronem dimittit, et Christum sanctum et innocentem crucifigi exire postularunt. Sed ob id iuste factum est, ut incideret in se-ditiosos, homicidas, et latrones, qui eos ex-crandis homicidiis, ac seditiosis latrocinis a morte Christi, usque ad excidium urbis attri-averunt, acriterque vexarunt, ut late prosequitur Iosephus (de bell. Iudaic.). Nam sunt inter se seditiosis, ac latrocinis extremum sibi exi-tium pepererunt, Romanumque principem for-tissimum divinae iniuriae ultorem reddiderunt. Unde optime Boda (sup. Luc.): *Haeret, inquit, Iudaeis usque hodie sua petilo, quam tanto la-***

more impetraverunt. Quia enim data sibi optio-ne, pro Iesu, latrone; pro Salvatore, inter-fectorem; pro datore vitae elegerunt adempto-rem; merito salutem, vitamque perdidit, ac latrocinis se ac seditiosis in tantum subdi-derunt, ut et patriam, regnumque suum, quod plus Christo amare, perdiderint, et haecenus eam quam vendere, animae, et corporis liber-tatem, recipere non meruerunt.

Tandem illud non praetermittam dicere, per-similes esse in peccatum lethale labentes per-sidis Iudaeis, cum non secus, ac illi Barabam Christo Domino anteponebant illum spre-verant, ipsi lucrum vile, aut detestabilem carnis voluptatem Christo praeferebant, opere ipso illum despiciunt, et execrantur, quo nihil im-pudentius excogitari potest.

HOMILIA XII.

De acerba Christi Domini flagellatione, multiplici sacrae Scripturae, et Patrum eruditione copiose illustrata, in illa verba: Tunc apprehendit illum Pilatus, et flagellavit (Ioan. 19. Mat. 27. Mar. 26).

Videns Pilatus, quod Iudaeorum commotio-ni, ac seditio-ni, nec per attestationem inno-centiae Christi, nec per delegationem causae ad Herodem, nec per consuetudinem liberandi unum vincitum in Paschate, praevalere ulla ratione posset, ut Christum a morte liberaret, et utcumque votis eorum satisfaceret, publice eum flagellari iussit. Existimabat enim Pila-tus, satiatio illorum furore per flagellationem, posse illum vivum dimitti, ut aperte indicant verba illa (Luc. 23): *Corripiam eum, et dimittam.* Haec autem Pilati pietas, quam tamen verius impietatem dixerim, cum innocentem flagellare sit impium, et mala fieri non debeant, ut inde sequantur bona, ut ait Aposto-lus, in maiorem Christi cessit dolorem: nam vigente consuetudine, quod crucifigendus prius flagellaretur, cuius meminit divus Hieronymus (in Matth. tom. 9): *Leviore tunc erant flagella, si mori deberet; at si morti adiudicatus non e-rat, acerbiore multo infligebantur.* Cum ergo Pilatus vivum eum dimittere vellet, constat manifeste, acerbissimis flagellis Christum ab eo vapulasse. Sed antequam illorum acerbitatem prosequamur, de eorundem infamia non-nihil dicamus. Cicero testatur, nullum civem Romanum flagellis unquam mulctari: *Portia* teae, inquit, *virgas ab omnium civium Roma-norum corpore amovit;* immo alio in loco ait, scelus esse verberare civem Romanum: erat enim infame hoc supplicii genus, utpote man-cipii, et latronibus consentaneum: maxime quidem si quadragenarium numerum flagel-lorum ictus attingeret. Unde cum d. Paulus flagellatus fuit, quadraginta una minus se acce-pisse fatetur: quia, ut ait Theophylactus, statutum erat apud Hebraeos, ut qui illo fla-gellorum numero verberaretur, infamis, et ex

consequenti ad obeunda reipublicae officia pro-sus inhabilis haberetur. Hebraei autem existi-mantes forsam Paulum ad eos reversurum, no-lebant infamiae nota eum afflicere. Unde Theo-doretus (quaest. 39) ait: *Iudaei una minus in-ferebant, quia maior numerus vapulatum in-famam.*

Quare autem lex praecipere numerum il-lum quadragenarium flagellorum, non una est omnium sententia. Nam Glossa ibi rationem reddit, nempe quia elementa sunt quatuor, et lex decem praeceptis praescribitur; aequum autem est, ut homines ex quatuor elementis compacti, secundum numerum divinorum prae-ceptorum, quorum ipsi transgressores sunt, puniantur: Iudicium, ait Glossa, vel vindic-tam, in qua carnis peccatum pleclitur, secun-dum praecepta ordinari. In idem recidit sen-tentia Isidori, eo excepto, quod numerum qua-ternarium ad quatuor anni differentias refert; quasi dicens, dum in singulis illis quatuor homines carnis liberebris, et voluptatibus in-dulgeant, oportet ut singulis supplicia legis respondeant. Rupertus Abbas ait, quadraginta fuisse verberum numerum, quia propter vi-tuli aurei sacilegam adorationem Moyses, tan-tae noxae veniam a Deo impetraturus, pro qua-draginta dies ieiunavit. Ego autem existimave-rim numerum quadragenarium numerum esse poenitentiae, afflictionis, et doloris, et ideo ad poenitentiam maxime aptum; quod ante nos pterosque Patres adnotasse comperio. Hi sunt Hieronymus (cap. 3. Ioan. ibi: *Adhaec 40. dies, et Nivee subteretur.* S. Ambrosius (serm. 23. et lib. de Arc. et Noe, cap. 13), s. Leo (ser. 4. de quadr.), s. Augustinus (lib. 2. de doctr. Chr. cap. 16), Chrysostomus (hom. 25. in Gen.). Ideo diluvii aquae inundaverunt 40. diebus, et 40. noctibus: Niinivitis spatium indicitur ad poenitentiam 40. diebus; in solitudine vagatur populus 40. annis; Elias in fortitudine subei-nericii panis ambulat 40. diebus, et 40. noc-tibus; antequam ad montem Dei Ore deven-iat; Christus ieiunat 40. diebus, et 40. noc-tibus. Ideo et Ecclesiae ieiuniorum tempus qua-dragenario numero occludit: in elargiendis in-dulgentiis quadragesis spatium indicitur: ideo etiam Deus hoc numero 40. ut vult iudices suos in ulciscendis delictis. Cur autem a nu-mero illo quadragenario, si ictus unus non a-dimeretur, infamiae notam vapulans incur-re-ret, diversi diversae causae assignant. Procopius ait rationem esse, quia numerus ille verberum poena Aegyptiorum erat: unde Deus volens punire filios Israel propter peccata, quae pravo Aegyptiorum exemplo didicerant, qua-dragenario annorum spatio illos punivit. Unde liquido constat, quare ex numero verborum quadragenario unum adimeretur: Propterea, inquit Procopius, *arbitror Israelitam qua-dragesis praeter unam plagas accipere.* Inest pro-ter lex: *Neque addas ictus plures, nec frater tuus decore contabescat.* Deducens erat Israelitae, Ter-rae sanctae civi, numero Aegyptiorum puniri, aut certe eorum, qui execrabili veneracione vic-tulum aureum colerunt. Si itaque flagellorum ictus quadraginta sustinuisse, publicae infa-miae indicium erat; quid si dicam quadraginta

aut quadringentos, sed plusquam quinque milia Christum perfulsi, ut graves referunt auctores? Qua in re carnificum immanitas se crudeliter ostentavit, qui cum Christum vellet infamiae genere afficere, idque per tria, aut quatuor verbera supra quadraginta sufficienter oblinuissent, tantum eorum crudelitas rigorem legis superavit, quantum numerus quinque millium quadragenarium superat, qui lege praescriptus erat.

Atque hinc de acerbitate huius flagellationis disserere exordiamur, quae tanta erat, ut Ulpianus (*lib. 8. de poen.*) dicat: *Ministorum immunitate multos sub flagellis interisse*: quod saepius accidisse, docet Caelius Rodiginus (*l. 10. cap. 5*). Unde Nicephorus (*lib. 1. cap. 3*) flagellatores vocat sanguinariorum carnifices. Martyres etiam flagellorum livore saepe animam efflasset, tradit Antonius Gallonius (*lib. de sanc. mart. cruciat.*). Expoliatus ergo fuit in primis Christus Dominus omnibus vestibus; et qui coelos stellis splendentibus ornat, terram pulcherrimis floribus induit, atque primorum parentum perizonata efficiens, nuditatem misericorditer operuit, ipse propriis indumentis absque pietate nudatur: et qui virginum corpora, ut Agnetis, ac Barbarae in opprobrium nudata miraculo grandi, caelesti lumine tegere voluit, seipsum non texit. Nudationem aulem esse homini ingenuo ac liberali valde verecundam, et ingratam, ut alia omittam, illud unum satis ostendit, quod primo humani generis parenti accidit, qui post peccatum propriam videns nuditatem, ad folia ficus confugit. Si ergo Adam nudus apparere coram propria uxore Eva, quae nuda quoque incedebat, ita verecundatur; quid quaeso pudoris, et verecundiae Christus Dominus non pateretur, cum in publico Praetorio, et eorum integra cohorte, quae mille, vel ad minimum sexcentis constabat militibus, nudus omnino, omnium illorum oculis obiceretur, qui attente illum perlustrabant, ut indicant verba Davidis (*Psal. 21*): *Consideraverunt, et inspexerunt in me*. Unde tanto verecundiae rubore veneranda Christi facies perfusa fuit, ut diceret (*Psal. 43*): *Tota die verecundia mea contra me est, et confusio faciei meae cooperuit me*. Atque huc spectant verba illa Sponsae (*Cantic. 5*): *Dilectus meus candidus, et rubicundus*, quae in hunc modum liceat mihi interpretari. Rubor non minus apte verecundiam, quam candor castitatem ac puritatem designat. Cum ergo Christus Dominus summa castitate, immo integerrima virginitate poleret, et rubor prae verecundia individuus sit comes virginitatis; hinc est, ob nuditatem, Virginum duceam, ac Sponsam incredibili pudoris rubore affectum fuisse: quod praevidens Sponsa, ut miram eius easimouiam cum summa verecundia coniunctam significaret, candidum pariter, et rubicundum appellavit. Adeo autem graviter pundo ille, et confusio Christum Dominum vexavit, ut regius Propheta in persona eius loquens dixerit (*Psal. 32*): *Laetati sunt adversum me, et contenerunt, congregata sunt flagella, et ignoravi*. Quidem ex Hebraeo vertunt: *Congregati sunt super me flagellatores, et ignoravi*: unde sensum aiunt esse, flagellatus

sum ab his, quos nunquam offendi, adeo ut nec faciem eorum inquam viderim. Scio etiam, retenta lectione editionis vulgatae, ignorantiam illam ab aliis exponi de meritis illius flagellationis; ita ut sensus sit, quod cum Christus Dominus omnis peccati expertus esset, nullam prorsus agnoscebat ex parte sua flagellationis illius culpabilem causam, et ideo illam ait se ignorasse. Verum etsi hanc expositionem non inficiat, arbitror germanum sensum esse, verecundiam ex nuditate adeo Christum Dominum moerore affectisse, ut in huius vexationis, et tristitiae comparatione, levia valde sibi viderentur flagella, et quasi ea non perciperet, aiebat: *Et ignoravi*: tanta fuit illius publicae nuditatis Christi verecundia, ac virgineus pudor.

Postquam aulem nudaverunt illum, ut melius ad verbera aptarent, quem tamen Pater prius aptaverat, ut ipse testatur: *Corpus autem aptasti mihi*; ad columnam, qui solvit compedidos, vincitur; unde: *Ligatur*, ait divus Bonaventura, et diversimode flagellatur, stet nudus coram omnibus iuvenis elegans, et verecundus, speciosus forma prae filiis hominum, suscipit spurcissimorum flagella dura, et dolorosa: caro illa innocentissima, tenerina, mundissima, flos omnis carnis, et humanae naturae repletur livoribus, et fracturis: fuit undique regius sanguis de omnibus partibus corporis; superadditur, reileratur, et spissatur livor super livorem, et fractura super fracturam; haec ille. Et beata Birgitta (*lib. 4. c. 70. et lib. 1. c. 10*) ait, Christum sponte columnam amplectentem funibus ligatum; et doctissimus Echyus (*tract. de passione Christi, art. 4. consid. 4*) dicit, Christum manibus, pedibus, ac collo columnae adstrictum fuisse. Theophylus historicus dicit, Christum primo manibus post terga revinctum, mox vinculis illis solutis, brachiis adeo dire fuisse adstrictum, ut in brachiis excessens tumor, sanguinem ex rupta sub ungibus cute exprimeret. Mos erat olim flagellandos ad columnam ligari; unde Anus Gellius ait, ad id Romae ligna esse aptata in foro. Cui consonat illud Livii: *Lictor deliga ad palmam*. Et Eusebius (*l. 8. hist. Eccl.*): *Alii, ait, ad columnas vultibus inter se diversis offigebantur*; et Gregorius Nazianzenus (*orat. 1. in Iulianum*), Iulianum alloquens, immanitatem eius carpens, columnas obicit eruois plenas. In Actis etiam Apostolorum lietores testatur divus Lucas Paulum loribus adstrinxisse, scilicet columnae, ut communitur docent interpretes ibi. Haec ergo consuetudinem, Christum Dominum lapideae ac frigidae columnae alligaverunt, ut ait Prudentius:

Vinctus in his Dominus stetit acedibus, atque columnam Annexum tergum dedit, ut servile flagellis (nis Perstat adhuc, templumque gerit veneranda columna, Nosque docet cunctis immanes vivere flagris.

Id etiam testatur d. Hieronymus (*in Epitaphio Paulae ad Euseb. d.*) dicens: *Ostendebatur ibi columna, Ecclesiae porticum sustinens, infecta cruce Domini, ad quam vinctus dicitur, et alligatus*. Et d. Gregorius Thymensis ait hanc columnam ait: *Multi fide pleni accedentes corri-*

gias textiles faciunt, easque circumdant, quas rursus pro benedictionibus recipiunt, diversis infirmitatibus profuturas. Venerabilis Beda, et insignis Magister historiarum, asserunt tantae molis fuisse hanc columnam, cuius modo, ut quidam putant, pars quaedam asservatur Romae in templo sanctae Praxedis, ut templum quoddam suslineret, quod postea super caecumen montis Sion creditur ab Helena erectum. Et Adricomius (*in theatro Terrae sanctae, in descriptione Hierusalem num. 6*) docet, huius columnae partem nunc monstrari in monte Calvariae, aliam partem Constantinopolim translata, et inde Romam. Ac tandem eidem sententiae consentiunt Paulinus (*epist. 34*), Nicephorus (*lib. 8. c. 30*), Burchardus in descriptione Terrae sanctae itineris 6.

DE COLUMNAE ET FLAGELLATIONE

Multum quidem me olim impulerat horum Doctorum auctoritas, ut sententiam illam amplecterer asserentem, columnam, quae Romae in templo sanctae Praxedis adservatur, partem esse illius columnae, quae sententia divi Hieronymi, et reliquorum, sacelli eiusdem lectum sustinebat; et postquam legi inscriptionem, quae adest in cappella eiusdem columnae, non potui non illorum opinioni dissentire: verba illius haec sunt: *Columna, quae in hac sancta cappella reconditur, huic depictae omnino similis, qua ea est, quae templi porticum sustinebat, ad quam Dominus Iesus Christus in suae passionis nocte alligatus, vitatus, et verberatus fuit, sed ea est, quae in Pilati praetorio pro fastigationis supplicio adest, ad quam Dominus noster Iesus Christus, iubente Pilato, flagellatus est. Integra enim est, nec maior erat, ne posterior flagellandi hominis pars ob altiore columnae tegeretur; quam Ioannes cardinalis Columna legatus Apostolicus in partibus orientalibus sub Honorio tertio, circa annum Domini 1223, huc apportavit. Ex quibus verbis colligit, quod licet Lyranus (*in c. 19. Ioa.*), Cornelius Iansenius (*2. part. concord.*), cardinalis Toletus (*in c. 19. Ioa.*), et Suarez (*3. part. tom. 2. disp. 33. ser. 2*), opinentur, unicum tantum fuisse Christi flagellatorem, verum tamen esse, Christum Dominum bis fuisse flagellatum, ut docent Echyus (*de Passione Christi, art. 4. consideratione quinta*), Mallonius (*de Synode Christi, cap. 6*), et Maldonatus (*in cap. 17. Matthaei num. 23*). Primo fuit flagellatus inuente Pilato ad emendationem, ut indicant nonnulli ex praecelatis Doctoribus, et Mallonius vult, absque Pilati consensu: nam, ut ille ait: *Postquam Caiphas in cathedra pestilentiae sedens, cum consilio malignantium, impium illum in Christi caput sententiam protulisset, dicens: reus est mortis, Christum impis ministris tradidit, caute usque dum illuc esset custodiendum, gracissimisque ignominiosis affectandam, praecipiens eis, ut illum tuto custodiret: protinus turba satellitem Christum in terrarum caecum in eiusdem Caiphae palatio existentem, cuius adhuc dicuntur extare vestigia, coniecit: ibi ad lapideam columnam**

vinctis post terga manibus ligant, pugnis, calcibus, colaphis, alapis, loribus, flagellis contundunt, lacerant, et suavique in eum rabiem effundunt, adeoque crudeliter tractant, ut proximum morti vix non cita praeint. Haec autem, quamvis a pnd Evangelistas non legantur, ea tamen nobis tanquam indubitata gravium Doctorum auctoritas consignavit. Ita d. Bernardus (*in libro de concilio Iesu Christi crucifixi*), beatus Laurentius Iustinianus (*libro de triumph. ag. c. 10*), sanctus Anselmus (*tract. de passione Dom.*), Bernardinus Bustus (*in Parasece*), Landulphus (*de vita Christi*), Lanspergius (*in theorem. de pass. Christi*), Gulielmus Pipinus (*in stat. 3. Christi patient.*)

Secundo fuit Christus Dominus flagellatus, ut Romanorum consuetudo servaretur; qui soliti erant, crucifigendos flagellis prius caedere. Unde Evangelistae, praecipue tamen Matthaeus, et Marcus dixerunt: *Iesum autem flagellis caesum tradidit eis, ut crucifigeretur*. Nec mirandum est, quod quatuor sacri Christi historiographi haec geminam flagellationem expresse non tradant: quia non omnia Dominicae passionis tormenta scripsimus, ut observant Ioannes Lanspergius (*in elucid. pass.*), Symeon Cassianus ibidem, Caesar Calderatus (*in libello, quom inscribit: Trophaeum Crucis*). Quod ea ratione factum reor, quia sacri Evangelistae tam vehementer dolore conturbabantur in describenda Christi passione, et subortis lacrymis perfusi non valuerint omnia comprehendere: vel quia videntes, se non posse cunctos Christi dolores verbis exprimere, silentio tamen exactius eos explicare indicantur, exemplo Tymantis pictoris, qui cum Ilyphigeniam Agamemnonis filiam pinxisset, ac circum eam plurimos eius necem dolentes, cum deinde patrem maiori, quam reliqui, dolore affectum depingere tentasset, idque minime penicillo exprimere posse animadvertet, patrem velo obtexit, ratus quidem melius, intensissimum eius dolorem velando quam lugentem pingendo detegere: ac tandem forsam ibi consulto factum est a Spirito sancto, ut postea Ecclesia sua crudelitatem supplicat, quae Evangelistae praetermissere, et ut etiam devotis occasio tribueretur meditando varia tormentorum genera, quibus perdidit Iudaei, et immanissimi illi carnifices Christum Dominum oppresserunt. Ad rem ergo nostram rediens, cum duplex fuerit columna, in qua Christus Dominus bis ligatus, verbera passus est, praedicta inscriptio sacelli s. Praxedis contestatur, dicendum arbitror, alteram illarum fuisse altam, et tradunt d. Hieronymus, et reliqui praecelati auctores, de qua verificatur, quod Nicephorus, et Ioannes Echyus affirmant, Christum scilicet Dominum, non solum manibus, sed et collo, columnae fuisse adstrictum, ut sic nullatenus verbera posset vitare; haec enim ratione Gellius (*lib. 12. c. 3*) dixit, non solum manum ligari solitas columnae, sed etiam crura; quod etiam confirmat revelatio facta sanctae Birgittae, in qua habentur haec verba: *Christus sponte columnam amplectens, funibus ligatur*. Haec igitur columna fuit illa, in qua Christus Dominus non iussione Pilati, sed ex rabie suorum inimicorum, nocte illi in domo

Caiphae, ut cautius custodiretur, alligatus, immo et verberatus fuit. Secunda vero columna, non alta, sed humilis erat, trium palmorum dumtaxat longitudo, in cuius summitate ferreus annulus erat, quo funis inscruabatur ad alligandum patientem; consultoque sic parva erat, ut flagellandus undique commode vapulare potuisset, et haec aderat in domo ipsius iudicis, et nunc adest, ut supra dixi, in Basilica s. Praxedis, asportata quidem in eum locum a cardinali Ioanne Columna illius Ecclesiae Titulari, ut tradit Raphael Volaterranus (*in antop. lib. 22*), et Alphonsus Ciaccon (*de vita et gestis summ. Pontif.*) neonon, et Homphrius Paninus (*tract. de septem Ecclesiis Urbis Romanae*), ubi ait: *In eodem proximo Oratorio sancti Zenonis extat columna, ad quam Dominus noster Iesus Christus tempore suae passionis alligatus fuisse dicitur, et verberatus, quam ante annos trecentos, et quinquaginta, Ioannes Columna Presbyter cardinalis Iuvis tituli, sub Honorio tertio Orientis legatus, ex Hierosolymis Roman attulit, et in eo Oratorio locavit, super quam collocata sunt corpora sanctorum Valentinii, et Zenonis.* Christo igitur Domino nudo iam, et alligato illi ingenti columnae, d. Hieronymus, ut refert glossa ordinaria, ait accessisse carnicifexes sex invenes, et robustos, qui non omnes simul, sed bini illum flagellarunt. Testatur autem d. Chrysostomus (*hom. 23 in Matth. tom. 2*), et Eusebius Caesariensis (*in cap. 53. lat.*), expendentis verba illa Isaias: *Disciplina pacis super eum, trifariam fuisse hanc disciplinam, duram, quia virgis; durioem, quia funibus; durissimam, quia ferreis catenis.* Refert Polybius (*lib. 6. hist.*), apud Romanos tria vigesime flagellorum genera, fustium, vitium, et funium. Unde Titus Livius de duce quodam ait: *Quem militem deprehendit, si Romanus esset, vitibus, si extraneus, fustibus caecidit.* Illa autem verberatio, quam flagellatoriam vocabant, tanquam durior, et vilior, gravioem pariebat infamiam. Unde Iuriconsullus (*in lib. feror. ff. de poenis*): *Ex quibus, inquit, causis liber fustibus caeditur, ex his sercus flagellis caedi, et domino reddi iubetur.* Consonat illud Terentii, qui admiratus valde, ingenium hominioris verberatum fuisse, interrogative asseruit, *loris liber?* quasi dicat, incredibilis audacia, ingens temeritas. Ut maiori igitur dolore, et infamia Christum Dominum afficerent, non fustibus, aut vitibus, sed funibus, et ferreis catenis, vel ut ait Euthymius (*cap. 67. in Matt.*), flagello ex loris contexto; vel si credimus Historiae scholasticae, ex nervis boum conflato verberatur. De numero autem ictuum; quot capita, tot video sententias. D. Vincentius Ferrer. (*ser. de pass.*) ait, iuxta communem medicorum, et anatomistarum sententiam, ducentis, et sexaginta ossibus compactum esse corpus humanum, et in singulis ossibus Christum Dominum tres ictus sustinuisse, iuxta triplicem illam flagellorum diversitatem a d. Hieronymo commemoratam: unde oportet omnes fuisse septingentos cum octoginta. D. Bonaventura (*de pass.*) ait, quinque millia fuisse flagella: vulnere vero ab illis causata quinque millia super sexcenta septuaginta, et sex. Sancta Geltauda

(*lib. 4. diei. insinuat. cap. 35*) ex revelatione sibi facta refert quinque millia fuisse super quadringenta. Alii, quinque millia super quingenta, Ioan. Aquilanus (*serm. de amara Christi pass.*) testatur, d. Bernardo fuisse revelatum, Christum Dominum sex millia, et sexaginta sex percussuras accepisse. Alii, quod mirabilis videbitur, centum quinque millia cum trecentis, et septuaginta. Alii, quod praedicta omnia superat, centum quinque millia super quadringenta, et nonaginta. Et quidem, si verum est, totam integram cohortem Christum Dominum flagellasse, ut non contemnendae auctoritatis Doctores tradiderunt, cum illa secundum veteriorem sententiam mille, ut minimum constet militibus; non potuit non ingens esse ictuum numerus, singulis infligentibus quotquot sibi libebat. Id autem ita colligitur, praeter ardentem in Christum Dominum Iudaeorum rabiem, quia felle milites ad id crudelitatis genus stimulare potuissent, illud non exiguum indicium suspicor, quod lege Deuteronomii cautum erat, blasphemum manibus omnium audientium blasphemiam, plectendum fore: *Educ. ait (Deut. 14), blasphemum, et ponant omnes, qui audierunt, manum suam super eum.* Cum ergo Christus Dominus praesente tota cohorte dixisset se Filium Dei esse, idque enunti audientes manifestam blasphemiam iudicarent, omnes consequenter, et singuli, si non lapidibus, quia lapidationem in flagellationem commutarant, saltem verberibus manus in eum imponere decreverunt iuxta praescriptum legis contra blasphemum. Simile quid facilius legitimus apud Romanos, ut tradit Caelius Rhodiginus (*lib. antiq. de fastuariis castigatione*. Si quis, inquit, damnatus erat, accepto fuste Tribunalis vix tantum alligebat damnatum, quod ubi factum erat, omnes qui in castris inventebantur, caedentes fustibus damnatum conficiebant. Non solum autem Tribunal cohortis, et milites eius, sed et ipsam Pilatum, ut Iudaes placeret, Christum Dominum primum omnium flagellare coepisse, nulli interpretum affirmant, vim facientes in verbo illo d. Ioannis: *Tunc apprehendit eum Pilatus, et flagellavit.* Videtur enim alludere ad metaphoram fabri ferrarii, qui forcipe candidum ferrum apprehendens, et super incudem apponens, primum omnium partem mallei concutiendum signans, illud percussit, deinde artifices ferreis martellis innumeris ictibus illud ipsum feriunt. Ita plane accidit Christo Domino, cuius corpus, quasi ferreum esset, primum Pilatus, deinde ministri acerrimis verberum ictibus immaniter omnes lacerarunt, adeo ut regius Vales in persona Christi praedixerit (*Ps. 128*): *Supra dorsum meum fabri caeverunt peccatores: ubi alia translatio habet, araverunt peccatores: quia sicut arantes vomeribus sulcos profundos in terra faciunt; ita flagellatores illi sacrosanctum Christi corpus excarnificabant, ut quasi sulcos in eo efficerent.* Unde extat revelatio s. Birgittae (*l. 2. c. 10*), asserentis adeo crudelem fuisse Christi flagellationem, ut costae ipsae viderentur, et ut ait d. Bonaventura (*de meditat. vitae Christi*), ossa alba detegerentur: quod et alii auctores affirmant. Licet autem sententia quorundam Doctorem vae non

sit, asserentium Christum Dominum ex sententia iudicis flagellatum, semel ad placandum Iudaeorum furorem: deinde, quia moris erat apud Romanos, ut tradit d. Hieronymus (*in Matt. tom. 9*), damnatum ad mortem prius flagellari, ait enim doct. Augustinus (*de consen. Ev. 9*) semel tantum flagellatum fuisse, paulo ante sententiam mortis. Quod si postea Ioannes, et Marcus flagellationem commemorant, id per recapitulationem narrasse censet. Illud tamen verissimum putat idem Augustinus, quod postquam Christus Dominus a columna, cui ligatus erat, solutus fuit, quod, testante b. Birgitta ex divina revelatione, in hunc modum accidit. Quidam victorum immanitatem aegre ferens dixit: *Nunquid interficietis eum?* Et haec dicens, secuit ligamenta illa. Postquam inquam solutus fuit, putat d. Augustinus, quod in terram illum prostraverunt, et acerrime humi iacentem flagellaverunt, iuxta praescriptum legis, dicens (*Deut. 25*): *Sin autem eum, qui peccavit, dignum viderint plagis, prosternent, et eorum se facient verberari.* D. autem Bernardus, et d. Anselmus aiunt, quod solventes funes, quibus ad columnam ligatus stabat, videntesque partes pectoris, et ventris illi adhaerentes plagarum expertes, iterum tergo inhaerentem columnae illum ligarunt, ac innumeris flagellis dilacerarunt; adeo, ut a planta pedis usque ad verticem capitis nulla esset in eo sanitas. Haec autem prima facie diversae Patrum sententiae nulla ratione inter se pugnant, cum de effrata lictorum illorum saevitia haud difficile sit credere, utramque hunc flagellationis modum in Christum exercuisse, et stantem, et prostratum illum verberantes. Iobum nullis armorum, ac laboribus aegre affectum fuisse, sacra narrat historia; at licet omnibus aliis bonis privatus fuerit, propria tamen pelle numquam expoliatus est, ipso dicente (*Iob 19*): *Pelli meae consumptis carnibus adhaesit os meum;* at Christi Domini calamitas eo pervenit, ut flagellorum accebitate undique excoctus, et naturali pellis tunica nudatus fuerit, in cuius figuram in Genesi dicitur, quod nudaverunt Ioseph Iuonica sua. Unde Eusebius Caesariensis (*lib. 3. histor. Ecclesiast. cap. 6*), et Iosephus Flavius (*lib. 6. de bello Iudaico*) dicant: vir ille Hebraeus, cui nomen Iesus, qui paulo ante Hierosolymitanum excidium Iudaes inclamabat: vae, vae, et horribiles caedes Hierosolymitanis imminabatur, ad iudicem Romanum adducitur, apud quem flagris usque ad ossa dilaniatus, nec lacrymas, nec preces fudit. Nazianzen. (*in carmine de Christo pat.*) ait, Christum post flagellationem omni ex parte manasse sanguinem. Robertus Aquinas (*art. 2. de pass. Christi*), praedebilitate ait nimia in terram cecidisse, et in sanguine suo se volutasse. Quod si vera est sententia Surtii, asserentis b. Virginem huic dirae flagellationi adfuisse, quam ego verissimum autumo, quia illam testantur d. Augustinus, (*lib. medit. cap. ult.*), Anselmus (*opus. de passione*), et b. Birgitta (*lib. 1. cap. 10. lib. 4. cap. 70*), ubi in persona beatissimae Virginis ait: *Ego quae adstabam, vidi corpus eius verberatum, et flagellatum usque ad costas, putaverim equidem, et non immerito, dolorem*

Christi mirum in modum crevisse, ut qui iam non solum proprium corpus, sed et dilectissimae matris animam pariter secum verberari conspiceret: de qua sane non dubitabat, quin, praed amoris magnitudine graviora, et acriora flagella illi sibi viderentur, quam si haec eadem in se ipsa sustineret.

Tandem acerbitatem flagellationis Christi, quae de illa et praefigurata, et praedicta fuere, apertissime attestantur; Hieremias, propterea quod urbis excidium vaticinatus fuerat, a sacerdote Phassure graviter percussus: et Iob, tot ac tam variis flagellationum generibus laceratus; et David in persona Christi loquens: *Fui flagellatus, ait, tota die.* Quod eapropter asseruit, quia gravis adeo, et acerba fuit illa flagellatio, ut integra die durasse videretur: et (*Ps. 68*): *Super dolorem, inquit, vulnerum meorum addiderunt, et (Iob 16): Concidit me vulneris super vulnere.*

Fuit item praefigurata Christi Domini flagellatio in Achior duce, et principe Ammonitarum, qui a militibus Holopherum ad arborem ligatus illusus, et percussus fuit: Achior fuit adstrictus funibus ligno, Christus lapideae columnae; Achior propter veritatem, quam affirmaverat, Christus propter veritatem, quam praedica verat; Achior, quia quae grata erant Holopheri, dicere abnuerat, Christus, quia Iudaeos increpaverat; Achior, quia Dei gloriam magnificabat, Christus, quia pro Patris hic gloria tuenda viriliter pugnavat.

Haec omnia quod nisi illius verberationis immanitatem proclamant? Id tamen super omnia illam aperte ostentat, quod cum statutum sit a Deo, ut secundum mensuram delictorum sit et plagarum modus; certe cum Christus Dominus non ob unius delicti reatum, sed propter innumera, quae per totum orbem terrarum patranda erant, verberaretur, aperte efficitur, immensa fuisse perpeuum flagella. Quamvis autem lex certum, ac praefixum ictuum numerum praescriberet, id sane erat pro his, qui ob sua crimina multabantur; Christus autem, cum non propriis delictis, quae nulla commiserat, verum nec commissis potuerat, sed pro totius mundi peccatis verbera sustineret, quod iniquitates omnium nostrum pro suerat Deus super ipsum, ut ait Isaias; noluit aeternus Pater praedictam legem cum illo observari, et ideo innumeris flagellis Agnus innocentissimus columnae alligatus vapulavit.

Sed iam huius sacrae columnae saluati Christi cruore rubricatae, et flagellationis, quam in ea pertulit, abdita mysteria reseremus. Sane Christi amor erga nos peccatores in flagellatione ad columnam mirum in modum innotescit. Sicut enim olim inexplugabilis Hercules ad fines terrae perveniens columnam erexit cum hac inscriptione: *Non plus ultra*, ita sane fortissimus mundi et Inferni debellator Christus Dominus amoris fines ac metas non modo pertingens, sed transiens, in trophaeam sui amoris sacram hanc columnam erexit, cum simili inscriptione: *Non plus ultra*; quia ultra flagellationum despectissimum supplicii genus, divinus amor ad abiectionem gradum omnipotentis Dei maiestatem deprimeret non potuit.

Columnam etiam marmoream fortitudinis indicium exlisse, praeterquam marmoris natura id praesefert, novimus tanquam fortitudinis symbolum illum usurpasse, qui columnam cum hac inscriptione depingebat, Frangar, non flectar. Desiderans ergo Christus eximiam sui amoris fortitudinem, quia fortis est, ut mors, dilectio, cunctis mortalibus delegere, ad robustissimam voluit vinciri columnam, non quidem ut eam e loco suo divelleret, et casu suo hostes interficeret, ut olim legitur fecisse Sampson, qui apprehendens utramque columnam domus, super Philistaeos illas corruere fecit, sed ut in ea pro nobis Deo Patri satisfaciens, verberaretur: id enim amoris fortitudinem mirum in modum commendat, quae tanta exiit, ut fortissimum leonem de tribu Iuda, immo et invictissimum Deum funibus alligarit, et gravissimis flagellis caeciderit. Deinde columnae huius firmitatem Ecclesiae catholicae, et doctrinae Evangelicae stabilitatem significare crediderim. Apparuerat quondam Deus in columna ignis, et columna nubes; at in marmorea nullibi, nisi hoc loco, apparuisse legitimus. Cuius eam arbitror fuisse rationem, quia vetus illa Mosayca lex non duratura, sed abolenda erat, et ideo in columna flammae et nubes, quae facile evanescent, tunc temporis apparebat: at quia Christus Dominus legem Evangelicam condere perpetuo duraturam satagebat, et firmissimum Ecclesiae aedificium, contra quod portae inferi praevalliturae non erant, erigere venerat, in columna marmorea, quae fortitudinis argumentum est, apparere elegit; unde a fortitudine huius columnae septem illas columnas, quas excidit Sapia ad aedificandam domum, omnem suam fortitudinem mutare minime dubitandum est. Atque hinc factum existimo, quod d. Ioannes commemorat: *Ad Iesum autem cum venissent, non fregerunt eius crura*: nam praeterquam ipse dixerat per Isaiam: *torecular calcavi solus*; ad calcandum autem toreular inepta essent crura confRACTA, praeter hoc inquam, cum crura illius, ut ait Sponsa, essent columnae marmoreae, super quas fundabatur Ecclesiae catholicae aedificium, ideo ad significandam miram eius stabilitatem, ac invincibilem constantiam, noluit crura eius confringi, sed solida permanere. In conspectu ergo huius venerandae columnae sileant, quotquot divina commemorant eloquia; sileat columna fumi, in signum victoriae data; sileant columnae de lignis Setim incorruptilibus confectae; sileant lignae argenteo vestitae; sileant marmoreo lapide fabricatae; sileant aeneae ante fores templi postae; sileant quae portabant lentorium: sileant tandem columnae illae, quarum prima vocabatur *Jachin*, id est firma, secunda *Booz*, id est robustus, quia barum firmitas, si cum firmitate huius sacrae columnae comparetur, infirmitas non immerito iudicabitur. Potest et alia flagellationis Christi Domini ratio assignari, quam acutissime excogitavit Rupertus (*libr. 1. de Trin. et eius operib. et in cap. 22. Doctor. cap. 22. et 19.*) Existimat enim Christum Dominum verberatum ut gentilem Ecclesiam sibi desponsaret, nec eam repudiare amplius posset; dicitur enim (*Deut. 22.*): *Si quis uxorem ducat, ac deinde otio illam habens, velit ei libellum dare repudii, dicens, non inveni eam virginem, nolo eam; offerent parentes puellae signa virginitalis eius coram senioribus, et accusabunt virum illum coram eis. Ipsi vero cognito quod malum nomen uxori imponere tentet, ut aliam ducat, faciunt eam flagellari, et condemnant eum centum siclis argenti, habebitque eam uxorem, nec poterit dimittere eam omnibus diebus vitae suae. Grande mysterium hic laet. Nam vir iste Christus erat, qui ineffabili Incarnationis mysterio gentilem sibi Ecclesiam desponsarat, pro ea carnem assumens: Sed eam fastidire, atque odisse videbatur, nonneque pessimum illi imponebat, dicens: *In eam gentium non abieritis, in civitatem Samaritanorum non intraveritis; et rursus: Non est bonum sumere panem de manibus filiarum, et dare cambis. Quid igitur? ecce coram senioribus accusatus est, et flagellis acerrime caesus, eam perpetuo sibi desponsatam habere praecipitur a Patre, omnibus diebus vitae suae.**

Sed iam de principali fructu divinae Christi ad columnam flagellationis non nihil dicamus. Licet quidem verbera haec effros Iudaeorum animos non pacaverint, neque eorum saevitiam quidquam lenierint, ut Pilatus desiderabat; id tamen certissime obtinuerunt, quod aeterni Patris dexteram contra genus humanum iustitiae hastam vibrantem cohiberunt, et iratum eius animum velut iracundiae calore efferverent penitus sedarunt. Sacra narrat historia, quod cum Achab rex divinum iram contra se provocaverat, poenitentia ductus, regalia sua scidit vestimenta, et placatus est Dominus adeo, ut diceret (*3. Reg. 21.*): *Quia igitur humilitatis est Achab mei causa, non inducam malum in diebus eius.* Tempore etiam Iona, quando Deus voluit debito supplicio Ninivitas plectere, cum primum rex exiit se purpura, et induit se humili et abiecto sacco, Deus quoque ab inferendo supplicio se abstulit. Si ergo respiciens Deus horum regum humilitatem, in regalium indumentorum scissione et expoliatione, minantem statim iram deposuit, et reconciliatus est: quomodo in faciem Christi sui respiciens, non solum veste, sed et carnis pelle ad columnam nudati, et ligati, iracundiae favor non pacabitur? *Ad quem, inquit per Isaiam (cap. 66.), respiciam, nisi ad humilem, et tremulentum sermones meos?* vel ut alia versio habet: *Ad quem inspiciam nisi ad flagellatum?* quasi dicat: Nihil tam mitigat divinae vindictae favorem, quam immanis Christi ad columnam flagellatio. Referunt Historici, in festis diebus, quos ob honorem deae Februae Gentiles colebant consequerant, hac sacerdotum ut solitos caeremonia, ut omnes civitates viros, et plateas circumdantes, quotquot in via offendebant, flagellis percuterent; postquam autem universa plebs, vel maior eius pars hoc modo flagellabatur, allestabant ipsi, iam Deos non amplius aversos, sed sibi omnino fore propitios. Cum igitur Deus in Christo, ut ait Isaias, nostras omnium iniquitates posuerit, manifestum est, quod Christum flagellans nostra flagellavit peccata, atque adeo illi non amplius con-

tra nos fore irascendum, nisi denuo divinam contra nos provocemus iracundiam.

Sed iam ad nos ipsos parumper sermonem convertamus, ac fidei oculis Deum nostrum tanquam vile mancipium ad columnam acriter verberatum intuentes, non solum compatiamur, sed magnitudinem huius ignominiae admirantes clamemus cum Hieremia (*cap. 2.*): *Obstupescite coeli super hoc, et portae eius desolentur: Angeli pacis flete, et omnes habitatores terrae ululate.* Quidam dicunt angelos tunc in corporibus assumptis flevisse. Dicitur novimus apud Lucam (*cap. 12.*): *Servus, qui scilicet voluntatem domini sui, et non facit eam, expulabit multos; et Christus Dominus testatur de seipso (Ioan. 8.): Ea, quae placita sunt ei, facio semper: meus cibus est, et faciam voluntatem Patris mei: itaque nunquam non fecit voluntatem Domini. Ut quid ergo nullis vulpate? Dixerat David longe flagella a Deo abesse (Psal. 90): *Et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo;* nunc autem non flagellum tantum, sed innumera flagella tabernaculo eius appropian, nempe humanitati eius, quam Dei tabernaculum Propheta appellavit (*Psalm. 45.*): *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus;* haec omnia admiratione, immo et stupore digna nemo negabit. Contingit saepe apud eos, qui leones mansuetos reddere norunt, ut canem coram eo acerrime verberent, sic enim illi mitescent. At inauditum est, nec in hominum cogitationem unquam cecidit, ut canem mansuetum, leonem verberare. Id autem tametsi adeo insolitum sit, nunc in praetorio Pilati videmus, ubi leonem de tribu Iuda acriter flagellat Pilatus, ut canes rabidi mansuescant, canes inquam illi, de quibus ipse per Prophetam dixerat (*Psal. 21.*): *Circumderunt me canes multi.* Si ergo eventus quo magis insolitus est, eo maiorem parit admirationem, miretur terra, miretur coeli, in summam angeli admirationem rapiantur, hoc insolitum adeo atque tremendum spectaculum cernentes. Id tandem silentio non praeteribo, quod si olim oves Iacob aspectu virgarum, quae partim deductas cortices, variosque colores habebant, similes fetus concepisse, sacra narrat Genesios historia: certe dum hanc, de qua dictum est (*Isai. 11.*): *Egredietur virga de radice Iesse, nudatam cortice intuemur vigum, pudere nos debet, si tales desideriorum felus non concipiamus, qui et nos superfluis deudare compellant, et pro Christi amore, usque ad pelles expoliationem, patiendi cupiditatem non acedant.**

Ut his autem sanctis desideris, Fratres charissimi, inardescat animus noster, oportet alio modo perpendere, et devote meditari, quomodo Christus Dominus nudatur, qui lilia sic induit, ut nec Salomon in gloria sua ita vestitus fuerit; calcatur eius vestis, quarum fimbriae semel tactae sanguinis fluxum comprimebant; et impositione sua infirmis medebantur; vincuntur pedes defatigati in quaerenda perdita ovis; caeditur corpus virgineum, propter scelera nostra icinatio, siti, ac multis vigiliis oppressum; verberatur regni caro Verbo divino

hypostalite unita, idque tanta immanitate, ut nisi novus vires ad plura sufferenda divinitus suppeditasset, non dubito, quin respiratio inopia sanguinis profluvio deficiens, inter hictorum manus vitam exhalasset. Idque mirabile est, quod cum solo nutu ab eorum manibus facile liberari posset, non solum eripi non tentat, sed vires flagellantibus praebet, eorum brachia movet, nec lamen ictus vult temperare suos, ut amori satisfacere, austero, et exactissimo omnium creditori; cui sit honor, et gloria in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA XIII.

De regali purpura, qua per irrisionem Christus Dominus indutus fuit, in illa verba: Et induit eum purpura (Marc. 6.)

Cum Christus Dominus se verum Messiam, atque adeo regem coeli, et terrae non diffiretur, unde civitatem Hierusalem ingrediens, rex Israel, et filius David acclamari voluit; *Osanna filio David:* hinc per ludibrium, tanquam irrisorio regi, et qui fatue ad regni titulum aspiraret, regalia insignia ei imposuerunt, purpuram videlicet, coronam, et sceptrum, ut tradunt d. Ioannes, Matthaeus, et Marcus. Illustres fuerunt milites Romani, ministri Praesidis, ut qualis rector civitatis, tales ministri designentur: homines abiectissimi, et vilissimi, quo Christi illud graviter redderetur. Et cum d. Matthaeus dicit, congregatum fuisse ad eum universam cohortem, aperte efficitur, mille, vel ut alius placet, sexcentos fuisse illustres, cum his ut minimum constet cohors. Exeventus ergo cum propria veste, ut ait Origenes (*tract. 25. in Matth.*), purpura primo illum induerunt: non quidem splendida, ut decebat eum, qui vere erat *Rex regum, et Dominus dominantium*, sed viri satis, atritia, et sordida, ut vaticinata fuerat Zacharias, dicens (*cap. 13.*): *Vidi Iesum magnum Sacerdotem indutum vestibus sordidulis.* Ex quo obiter inferre licet, Christum Dominum ferre fuisse denudatum, in flagellatione, coronatione, et crucifixione, ut hac trina denudatione, damna, quae per expoliationem donorum supernaturalium peccatum primi parentis in tres animae potentias, intellectum, memoriam, et voluntatem intulerat, averteret, et ut nos triplicem Theologicam virtutem, fidem, spem, et charitatem divinitus indueremus. Coronam et purpuram semper fuisse regalia insignia, nemo est qui ambigat. Unde ut rex Balthasar regio honore afficeret eum, qui scripturam sibi ostensam exponeret, purpuram illi daturum pollicitus est, ut Daniel commemorat; et propter eandem honoris rationem Alexander misit Ionathae purpuram, et auream coronam. Purpuram autem, qua Christus Dominus indutus fuit, cum chlamydem concineam vocet d. Matthaeus, non solum regale, sed imperiale indumentum fuisse colligere licet; nam ut testatur Livius (*lib. 2. Bell. Punice.*), chlamys apud Macedones amictus Imperatorum e-

rat, sicut loga purpurea triumphantium apud Romanos, illaque primum usum fuisse Alexandrum Severum tradit Aelius Lampridius; immo ex Romanis regibus primum Numam, si credimus Suidae. Qua autem ratione vestis haec dicatur coccinea, cum constet hos colores esse distinctos? Nam constat esse rubens herbae granum, quod in Galatia, et Emerita Lusitaniae civitate, teste Plinio, praesantissimum nascitur; purpura autem genus piscis est, seu conchylii, quod dicitur murex, in cuius faucibus est succus ille rubricandis vestibus aptus. Unde sacra Scriptura de illis, tanquam de duabus rebus distinctis, loquitur (Exod. 26): *Tabernaculum ita facies, decem cortinas de bysso retorta, et hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto.* Facile hanc difficultatem solvit D. Ambrosius (lib. 20. in Luc.), dicens ministros Pilati duplici veste Christum induisse; una coccinea, et altera purpurea: ut in ea martyrum palmas, in hac regiae potestatis insignia designarent. Cuius sententiae video etiam assentiri Iuvenicum (in lib. Evangelicae historiae) ubi ait:

Purpureaeque illi tunicam, chlamydemque rubentem inducunt, spinisque caput cinxere cruentis. (tem

Verum, quia cum communi aliorum Patrum intelligentia haec pugnat opinio, facilius arbitror responderi posse, quod, ut docet D. Augustinus (li. 3. de consen. Evan. c. 9), quia purpura est cocco valde similis, propterea appellata est vestis illa, coccinea: quae etiam fuit sententia D. Athanasii (ser. de cruce et passione). Vel certe, quia erat *diapha*, de qua Plinius, hoc est, bis tincta, semel colore coccineo, et iterum purpureo. Quod videtur praesignatum fuisse in veteri lege, dum sacerdos legalis, qui Christum summum sacerdotem representabant, indui praecipitur superhumerali hyacinthino, purpura, et cocco bis tincto: ubi Originale legit: *vermiculo, et cocco*. Haec igitur purpurea vestis, tametsi ad decorem, et ornatum semper adhiberi consueverit, ut constat ex purpureo velo Sancti Sanctorum, et superhumerali sacerdotis, et ex tabernaculo Holopherm, quod purpura erat ornatum, et ex purpurea veste, qua honoris, et gloriae causa, iussu regis indutus fuit Daniel, et ex usu Romanorum, qui eis, quos ut reges salutabant, togam purpuream per nuntios mittebant, ut referunt Cornelius Tacitus (li. 4), Tullius (orat. 7), et Iosephus (li. 14. Antiqu. c. 5); Christo tamen Domino non ad splendorem, sed ad infamiam, et illusionem data est. In eo tamen purpura haec alias Regum, et Imperatorum longo intervallo antecedit, quod illa lae sanguine vermiculi muricis tinctae fuit: at purpuram hanc sacer illius sanguis tingebat, qui se vermiculum appellavit, tanquam tenerimus ligni vermiculus; roentis enim eruar ex vulneribus capitis, ab acutissimis spinarum aculeis et infllicti effluens, vestem illam rubricabat, et purpureo novi huius vermis succo non parum rubicundam reddebatur. Unde Isaias (c. 63): *Quare ergo rubrum est vestimentum tuum? Quod de rubore a sanguine Christi mutato intelli-*

gi debere, unanims SS. Patrum intelligentia docet. D. Ambrosius (lib. 10), et Origenes (cap. 35. in Matt.) asserunt, quod quando Rahab per fenestram protexit funes sericos, et coccineos, ut mortem fugeret, et Zaram filii Thamar digitus purpureo filo ligatus fuit, purpuream hanc Christi vestem praesignabant, qua nuditas florum Adam contenda erat, et peccata omnium aboluta: rubro enim suo colore sacrum Christi sanguinis cruorem significante, emundat nos ab omni iniquitate. Accedit ad haec insignis alia huius coccineae chlamydis imago, a paucis notata, allare videlicet, quod cum ex uno loco ad alium portaretur, et ex divino praecepto, purpura inducatur. Sacrosanctum Christi corpus allare quidem erat, ubi quotidie anima Christi libere se offerrebat, et immolabat Deo Patri: et quidem cum tunc allare portatile esset, nam ex domo Caiphae ad domum Annae, et ex hac ab Herode ad Pilatum ducebatur, veste purpurea indui voluit, ut figura figurato responderet. Divus Ambrosius (sup. Psal. 18. ser. 17) ait, Christum purpura indui voluisse, ut significaret se non solum roseo hoc sanguine per purpuram significato Sanctorum animas decorare; sed et principes, et reges facere: *Sanguis inquit, Christi purpura est, qui efficit Sanctorum animas, non solum colore resplendentes, sed etiam potestate, quia reges facit, et meliores reges, quibus regnum donet aeternum; haec ille.* Unde et in Apocalypsi dicebat Christo sancti illi seniores (Apoc. 5): *Redemisti nos Deo in sanguine tuo, et fecisti nos Deo nostro regnum, et regnabimus super terram.* Atque in simili sensu designari, nam in caelo regnantes super terram regnant. D. Augustinus (ser. 114), et Hilarius (can. 33) per hanc purpuram mystice intelligi volunt Martyres, proprio cruore purpureo, quibus Christus Dominus ad decorem induitur, ut praedixerat Isaias (c. 49): *His omnibus quasi ornameto vestieris.* Atque in simili sensu explicanda sunt verba illa Sponsae (Cant. 7): *Comae capitis tui sicut purpura regis, tincta canalicibus.* Per comas capitis Christi, sanclos martyres, per canales vulnera Christi, per purpuram, quae olim non nisi ex sanguine cuiusdam conchylii marini fiebat, quae raro inveniebatur, et ideo solum reges purpura induebantur, sanguinem Christi intelligo, quo praediciae comae tinctae fuerunt, et cuius virtute propriam sanguinem martyres profuderunt, ut fortes facti in bello, sanguinem sanguine, quoad poterant, compensarent. Horum fortitudinem praevidens Nahum propheta praedixerat: *Clypeus fortium eius igitur, viri caerentis eius in coccinis: Septuaginta vertunt, arma potentiae eius ex hominibus.* Pagninus legit: *Clypeus eius rubefactus est.* Dicitur Martyres clypeus, quia sicut clypeus non offendens, sed lectus patiens, et iacula in se recipiens protegit; ita sane ipsi non offendendo, sed patiendo se et Christi fidem defenserunt, ut canit Ecclesia:

Caeduntur gladiis more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia,
Sed corde tacito mens bene conscia
Conseruat patientiam.

HOMILIA XIV.

De corona spinea, venerando Christi Domini capiti imposita, quae permixtis tam humanarum, quam divinarum litterarum monumentis pulchre illustratur.

Christo purpura iam induto, immanissimi illi illuores acerbissimum ac inauditum decoris, et doloris genus excogitantes, et coronam spineam contulerunt, et venerando illi capiti, in quo omnes thesauri sapientiae, et scientiae Dei delitescunt, summa crudelitate infixerunt; adeo ut acutissimae spinarum cuspides et tempora perforarent, et lotum caput, ultra quam dici possit, undequaque laererent. Coronam enim illi formam pilei effecerunt, si credimus D. Bernardo, et Callisto Paeftino, ut sic sacrosanctum illud caput spinarum aculeis undequaque obrueretur.

Coronam spineam, commentum fuisse Romanorum militum, his verbis tradit Tertullianus (de cor. milit. c. 9): *Illam impietatis contumeliosae coronam populus non conceit, Romanorum militum commentum fuit ex usu rei secularis.* Refert Titus Livius (decade 3. lib. 10), Romanos solitos esse variis caeremoniis uti in regum creatione: *Ibi, inquit, Moississim primum regem appellatum, eximitissim ornatum laudibus, aurea corona, aurea palera, sella curuli, et scipione eburneo, tinea piela, et palmita tunica donat.* Ad illuendam igitur contumeliosam Christum Domium, multis ex his caeremoniis erga illum abusi sunt.

Circa materiam, ex qua haec fuit confecta corona, non est una omnium sententia. Nam d. Hieronymus (in cap. 3. Abacuch, et in c. 2. Aggae), et alii, aiunt fuisse ex rhamno, plena sentibus et hericio simili. Quod si ita est, non vacat mysterio: tum quod ait Caelius Rodiginus (lib. 3. Sect. antiq. c. 9), rhamnus est amuletum, seu antidotum contra phantasmata; tum quia, ut tradit Dioscorides (c. 102. lib. 2), fama est, ramos rhamni valvis, vel, ut alii tradunt, belluis impositos, veneficia depellere, unde ortum habuit adagium: *Progrigne rhamnum malorum depulsorem.* Ita sane si huius rhamnae coronae Christi mirabilis virtus beluiniis peccatoribus applicetur, veneficia antiqui serpentis incantationes, ac diabolica phantasmata penitus evanescere faciet. Atque huc Hieronymi sententiae imitendo facile erit, quod alias difficile esset, rationem reddere, quare cum inter arbores de regia dignitate alleretur, soli rhamno illa delata est, omnibus aliis postpositis, foliorum aspectu, et fructus suavitate gratioribus multo. Ratio huius iuxta d. Hieronymi sententiam assignari posset, quod cum corona Christi ex rhamni materia contextenda foret, qua caput, supremam corporis Christi pars, redimendum erat, inde tantam dignitatem contraxit, ut aliarum arborum caput et rex effice mereret. Idque praevidens Spiritus sanctus, rhamnum regia dignitate praeceteris donavit. Itaque regum sibi delatum

Ad id egregie significandum apte Septuaginta translulerunt: *Arma potentiae eius ex hominibus, qui cum infirmi, mortales, et passibiles sint, non aliter melius, quam pro Christo patientes fortitudinem ostendant.* Aptè satis Pagninus vertit, *Clypeus eius rubefactus est* tradit enim Vegetius (de re militari), milites quondam indui consuevisse vestibus coccineis, ut, aspectu rubei coloris ad praelium incitarentur, sicut ad eundem finem sacra narrat historia, sanguinem uvae et mori ostendi solitum elephantibus, ad acuendos eos in praelium. Sacro ergo cruore Christi et martyrum eius nobis ostenso, accingimur et nos Christi milites ad pugnam contra eos, qui nos infestant, immanissimos hostes. Nec silentio hic praetermittam, quod ubi nostra vulgata legit praecitato loco: *viris exercitus, Septuaginta verberint, viri fortes illudentes in igne; quasi dixerint: tanquam ludum reputant voracissimo igne cremari.* Unde d. Laurentium videmus, qui in ardenti craticula facens, quasi ludens et illudens tyrannum iudicem, facete admodum dixit: *Assatum est iam, versa et manduca.* Hoc quid erat, nisi serio iocari, et religiose in igne ludere? Confirmant praedicta omnia egregia verba d. Athanasii (ser. de cruce et passione), in tunc modum loquentis: *Miraculum novum, et incredibile, quem per ludibrium subsannationemque putabant, et triumphalia addiderunt ornamenta, coccineam chlamydem, coronam spineam et calicem.* Nam tametsi ea quasi per contumeliam egissent, efficebatur tamen inde, ut ab eo laterent spoliarentur daemones. Cum enim sanguine terra per diabolum sanctata, et multis undis cruoris esset imbuta, et ubique spineae ob excretionem miserentur, et hoc chirographum nactus inimicus noster omnes incederet, et tyrannidem in omnes, ut in subiectos sibi exerceat: ea de causa, cum eum omnibus spoliasset Dominus, hoc genere vestimenti indutus, ad mortem processit, ut ostenderet victoriam de morte non temere, sed pro nostra salute partem esse: gestabatque in coccinea chlamyde speciem sanguinis, spinasque in corona, et chirographum in calamo, quo instrumento iam olim nos diabolo aeri suo rationibusque inscriptos habebat; ut una cum morte etiam ista simul demoliretur; et verum naturam ab ista malis purificaret, et pro spinis lignum vitae largiretur utendum, et pro sanguine peccatorum, suo sanguine et terram, et omnes emundaret. Ideo enim nostrum sanguinem gestans, in veste coccinea, suam omnino sanguinem in terram profudit; unde factum est, ut in ea pro spinis bona, et vicia repullulassent.